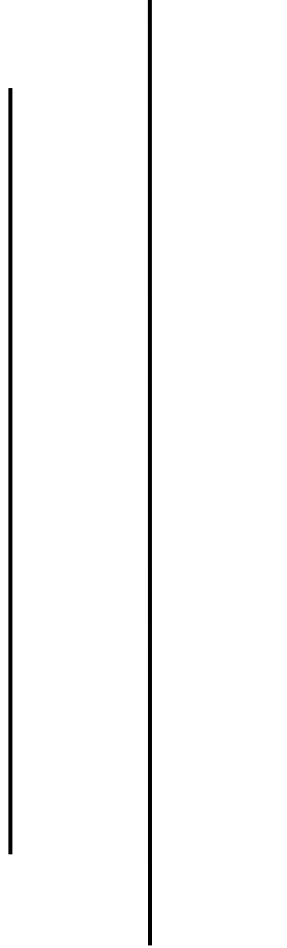

घरेलु सौर्य उर्जा प्रविधि जडान सम्बन्धी कार्यविधि, २०७५

प्रदेश सरकार
भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय
गण्डकी प्रदेश, पोखरा

घरेलु सौर्य उर्जा प्रविधि जडान सम्बन्धी कार्यविधि, २०७५

प्रस्तावना : गण्डकी प्रदेश, भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालयको आर्थिक बर्ष २०७५/०७६ को वार्षिक कार्यक्रममा सौर्य उर्जा प्रविधि जडान कार्यक्रम रहेको र यस कार्यक्रमले प्रदेशमा विद्युतको पहुँच नभएको घरधुरीका नागरिकलाई वैकल्पिक उर्जाको माध्यमबाट विद्युतको पहुँच सुनिश्चित गर्ने कार्य गर्न गराउन तथा २ वर्ष भित्र उज्यालो प्रदेश घोषणा गर्ने कार्यमा टेवा पुर्याउन वाञ्छनीय भएकोले गण्डकी प्रदेश सरकारले यस कार्यविधि बनाई जारी गरेको छ ।

परिच्छेद -१

प्रारम्भिक

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ :

- (१) यस कार्यविधिको नाम "घरेलु सौर्य उर्जा प्रविधि जडान सम्बन्धी कार्यविधि, २०७५" रहेको छ ।
- (२) यो कार्यविधि गण्डकी प्रदेशभर लागु हुनेछ ।
- (३) यो कार्यविधि प्रदेश सरकारले स्वीकृत गरेको मितिबाट प्रारम्भ हुनेछ ।

२. परिभाषा : विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा,

- (१) "मन्त्रालय" भन्नाले भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय सम्झनु पर्छ ।
- (२) "कार्यालय" भन्नाले भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय मातहतका जलश्रोत तथा सिँचाइ विकास डिभिजन वा सब-डिभिजन वा सोहि प्रकृतिको काम गर्न स्थापित अन्य बिषयगत कार्यालयलाई समेत बुझाउँछ ।
- (३) "केन्द्र" भन्नाले नेपाल सरकार मातहतको वैकल्पिक उर्जा प्रवर्द्धन केन्द्र सम्झनु पर्छ ।
- (४) "स्थानीय तह" भन्नाले संविधान बमोजिम गठित गाउँपालिका र नगरपालिका सम्झनु पर्दछ ।
- (५) "सार्वजनिक खरीद कानुन" भन्नाले प्रचलित सार्वजनिक खरीद ऐन र नियमावली सम्झनु पर्दछ ।
- (६) "विद्युतिकरण नभएको ठाउँ" भन्नाले कुनै पनि किसिमको विद्युत सेवा नपुगेको घरधुरी वा स्थान भन्ने सम्झनु पर्छ ।
- (७) "लाभग्राही" भन्नाले घरेलु सौर्य उर्जा प्रविधि जडान गरीने प्रयोगकर्ता, लाभान्वित वा लाभग्राही व्यक्ति वा घरधुरी सम्झनु पर्दछ ।
- (८) "घरेलु सौर्य विद्युत प्रणाली" भन्नाले ब्याट्री, सोलार चार्ज कन्ट्रोलर र उपयुक्त संख्यामा बल्ब समेतको सामान्यतया २० देखि ५० वाट पिक क्षमता भएको सौर्य फोटोभोल्टिक पाता सहितको घरेलु सौर्य प्रणाली सम्झनु पर्छ ।
- (९) "स्वतन्त्र परामर्शदाता" भन्नाले कुनै निश्चित कार्य गर्नका लागि मन्त्रालयले करार वा सम्झौता गरी लिएको प्राविधिक परामर्शदाता संस्था वा व्यक्ति सम्झनु पर्छ ।
- (१०) "सोलार कम्पनी" भन्नाले सौर्य विद्युत प्रणाली वा यसका कम्पोनेन्टहरू बिक्री, जडान तथा सुपरिवेक्षण गर्न केन्द्रले तोकेका आवश्यक सबै मापदण्ड तथा योग्यता पुरा गरेका मान्यता प्राप्त नीजि कम्पनी भन्ने सम्झनु पर्दछ ।

(११) "नवीकरणीय उर्जा परीक्षण केन्द्र" भन्नाले नेपाल विज्ञान तथा प्रविधि प्रज्ञा प्रतिष्ठान अन्तर्गत रहेको नवीकरणीय उर्जा परीक्षण गर्ने संस्था सम्झनु पर्छ ।

परिच्छेद -२

तथ्याङ्क संगकलन

३. तथ्याङ्क संगकलन : (१) घरेलु सौर्य उर्जा प्रविधि जडान गर्नुपर्ने स्थान, लाभग्राहीको नाम, सम्पर्क नम्बर र नीजले जडान गर्न चाहेको पिक क्षमता सम्बन्धी प्रारम्भिक तथ्याङ्क सम्बन्धित स्थानीय तहले प्रमाणीत गरी मन्त्रालयमा पठाउनु पर्नेछ ।

(२) घरेलु सौर्य उर्जा प्रविधि जडान कार्यमा हालसम्म कुनै पनि किसिमको विद्युत सेवा नपुगेको र २ बर्ष भित्र राष्ट्रिय प्रसारण लाइन पुग्ने सम्भावना कम रहेका र केन्द्रको चालु आर्थिक वर्षको कार्यक्रमले नसमेट्ने गण्डकी प्रदेशको दुर्गम स्थानलाई प्राथमिकता दिइने छ ।

(३) संकलित माग र प्राथमिकताको आधारमा विनियोजित वार्षिक बजेट अनुसार मन्त्रालयले घरेलु सौर्य उर्जा प्रविधि जडान कार्यको स्थान र लाभग्राहीको संख्याको छनौट गरी सम्बन्धित कार्यालयलाई आवश्यक बजेट निकासी गरी पठाउने छ ।

परिच्छेद -३

कार्यन्वयन सम्बन्धी व्यवस्था

४. आयोजना कार्यन्वयन: (१) कार्यालयले प्रचलित खरीद कानून अनुसार केन्द्रले पछिल्लो पटक निर्धारण गरेको दररेटलाई आधार लिई सौर्य उपकरण खरीद, ढुवानी, जडान, माग संकलन (Base Line Study) र व्यवस्थापन खर्च जोडेर लागत अनुमान तयारी र स्वीकृत गर्नेछ ।

(२) एक करोड रुपैयाँ भन्दा बढी लागत अनुमान भएका घरेलु सौर्य उर्जा प्रविधि जडान सम्बन्धी योजनाको स्वीकृति जलस्रोत तथा सिँचाइ योजना कार्यन्वयन कार्यविधि, २०७५ मा भएको व्यवस्था अनुसार हुनेछ ।

(३) कार्यालयले Base Line Study सहित घरेलु सौर्य विद्युत प्रणाली खरीद तथा जडान कार्य गर्नको लागि केन्द्रको मान्यता प्राप्त सूचीमा रहेका सोलार कम्पनीहरु बीच प्रतिस्पर्धा गराई सोलार कम्पनीको छनौट गर्न प्रचलित खरीद कानून अनुसार खरीद प्रक्रिया अबलम्बन गर्नेछ ।

(४) स्थानीय तहले प्रमाणीत गरी पठाएको घरेलु सौर्य उर्जा प्रविधि जडान गर्नुपर्ने स्थान, लाभग्राहीको नाम, सम्पर्क नम्बर र नीजले जडान गर्न चाहेको पिक क्षमता सम्बन्धी प्रारम्भिक तथ्याङ्क कार्यालयले छनौट भएको कम्पनीलाई उपलब्ध गराउनेछ ।

(५) उपदफा ४ बमोजिमको प्रारम्भिक तथ्याङ्कको आधारमा कम्पनीले घरेलु सौर्य विद्युत प्रणाली खरीद तथा जडान कार्यको बारेमा सम्बन्धित स्थानमा गणकहरु पठाई लाभग्राहीहरुलाई बिस्तृत जानकारी गराई माग फारम भराई Base Line Study तयार गर्नेछ ।

(६) सोलार कम्पनीले सम्भाव्य स्थानको लाभग्राही व्यक्तिको फोटो, नागरीकताको फोटोकपी, जडान गर्न चाहेको क्षमता (वाट) आदि उल्लेख गरी व्यक्तिगत अनुदान बाहेकको रकमको लागि लाभग्राहीसंग सम्झौता गरी यस किसिमको मागको सुची कार्यालयमा पेश गर्नु पर्नेछ र कार्यालयले त्यसलाई स्वीकृत गरी अन्तिम लाभग्राही संख्या छनौट गर्नेछ ।

(७) छनौट भएको लाभग्राही संख्यालाई कार्यालयबाट २० देखि ५० वाटसम्मका पिक क्षमता भएका घरेलु सौर्य विद्युत प्रणाली खरीद तथा जडान कार्यको लागि कुल लागतको ७५% वा रु.१३ हजारमा नबढ्ने गरी अनुदान रकम उपलब्ध गराउने छ ।

(८) सौर्य ग्रीड निर्माण गरी एकै ठाउँमा धेरै घरधुरी मिलेर परियोजना संचालन गर्न चाहेमा त्यस्तो परियोजना निर्माण कर्ता (उपभोक्ता समिति) नियम अनुसार गठन र दर्ता हुनु पर्दछ ।

(९) सौर्य ग्रीड परियोजना निर्माणको सम्भाव्यता अध्ययन गरिनेछ । उपभोक्ता समितिले प्रदेश सरकारबाट पाउने अनुदान बाहेकको रकमको व्यवस्था गर्नुपर्नेछ र सौर्य ग्रीड परियोजनाको अनुदान रकम निम्न अनुसार हुनेछ:

(क) वितरण प्रणाली र उत्पादन प्रणालीको कुल लागत प्रति किलोवाट रु ६,००,०००।— ननाघने गरी बढीमा ८० प्रतिशतसम्म ।

(ख) यस सम्बन्धी अन्य ब्यवस्था मन्त्रालयले तोके बमोजिम हुनेछ ।

(१०) खरीद गरिने सौर्य उर्जा प्रणालीका उपकरण तथा सामग्री (कम्पोनेन्ट)हरूको वारेन्टी तथा ग्यारेन्टी नेपाल सौर्य विद्युत गुणस्तर (NEPQA) अनुसार भएको हुनुपर्नेछ ।

(११) खरीद गरिने सौर्य प्रणालीका उपकरणको उत्पादन सिरियल नम्बर अनुसारको लटको गुणस्तर परीक्षण गरी नवीकरणीय उर्जा परीक्षण केन्द्रबाट परीक्षण प्रमाणपत्र लिएको हुनुपर्नेछ ।

परिच्छेद -४

अनुगमन सम्बन्धी

५. अनुगमन सम्बन्धी : (१) सोलार कम्पनीले सोलार पाता र ब्याट्री खरीद गरीसकेपछि ढुवानी गर्नु भन्दा पहिले कम्पनीको कोड नाम, सिरियल नम्बर वा उत्पादन सिरियल नम्बर, प्रदेशको कोड नाम र आर्थिक बर्ष नमेटिने (engrave) गरी खोपेर अंकित गरिसकेपछि त्यस्तो विवरण कार्यालयमा बुझाइ प्रत्येक ब्राण्ड वा गाउँपालिकाको लागि न्यूनतम ३ देखि ५ वटासम्म नमुना कार्यालयको प्राविधिकको रोहवरमा random संकलन गरी कार्यालयबाट नवीकरणीय उर्जा परीक्षण केन्द्रमा परीक्षणका लागि पठाउनु पर्नेछ ।

(२) उक्त नमुना परीक्षणको नतिजाको प्रमाण पत्र (Test Certificate) सन्तोषजनक भएमा उक्त सौर्य विद्युत प्रणाली स्वीकार योग्य मानिने छ ।

३) सोलार कम्पनीले तोकिएको स्थानमा सौर्य उर्जा प्रणाली जडान कार्य सम्पन्न भएपछि तथा दफा ५(२) बमोजिमको नतिजा प्राप्त भएपछि गणक वा कर्मचारी वा स्वतन्त्र परामर्शदाता पठाइ कम्तिमा १० प्रतिशतसम्म नमुनाको random sampling को आधारमा अनुगमन गरी बुँदा नम्बर ५(१) बमोजिमको कम्पनीको कोड नाम, सिरियल नम्बर, उत्पादन सिरियल नम्बर, प्रदेशको कोड नाम, आर्थिक बर्ष रुजु गरी सौर्य उर्जा प्रणालीको पावर टेस्ट समेत गर्नुपर्नेछ ।

४) कार्यालयले पिक पावर टेस्टको नतिजा औसत ९५% प्रतिशत भन्दा बढि नपुगेको अवस्थामा सत प्रतिशतबाट जति प्रतिशत घटी हुन्छ त्यति प्रतिशत कटाएर सोलार कम्पनीलाई रकम भुक्तानी गर्नेछ ।

५) सोलार कम्पनीले जडान गरेको सौर्य विद्युत प्रणालीको काममा अनुगमन गर्दा कैफियत देखिएको अवस्थामा तपसील अनुसूचि १ बमोजिमको हर्जाना लगाउनेछ ।

परिच्छेद -६ भुक्तानी सम्बन्धी

६. भुक्तानी प्रक्रिया:

- १) सोलार कम्पनीले कार्यालयले उपलब्ध गराउने अनुदान बाहेकको रकम लाभग्राही व्यक्तिबाट बुझि घरेलु सौर्य उर्जा प्रणाली उपलब्ध तथा जडान कार्य सम्पन्न गर्नु पर्नेछ ।
- २) घरेलु सौर्य उर्जा प्रविधि जडान कार्य सम्पन्न भएका घरधुरीको लाभग्राही व्यक्ति, घर र सोलार प्रणाली सहितको फोटोको विवरण सम्बन्धित वडा वा स्थानीय तहबाट प्रमाणित गरी सोलार कम्पनीले कार्यालयमा पेश गर्नुपर्नेछ ।
- ३) उपदफा (२) बमोजिमको विवरण कार्यालयमा पेश भएपछि र नमुना परिक्षणको नतिजाको प्रमाण पत्र प्राप्त भएपछि कार्यालयले प्राविधिक सिफारिशको आधारमा जम्मा भुक्तानी पाउने रकमको ५० प्रतिशत रकम सोलार कम्पनीलाई उपलब्ध गराउनेछ ।
- ४) ३० दिन भित्रमा अनुगमन कार्यको बुँदा नम्बर ५(३), ५(४) र ५(५) अनुसारको प्रक्रिया सम्पन्न गरेर सोलार कम्पनीलाई ४५ प्रतिशत रकम कार्यालयबाट भुक्तानी गर्नुपर्नेछ ।
- ५) जडान पछिको एक बर्ष निशुल्क सेवा (After Sales Service) को जिम्मेवारी कम्पनीमा रहने छ । उक्त अवधिमा कुनै किसिमको गुनासो नआएमा नियमानुसार कटाइ राखिएको ५% धरौटी रकम कार्यालयबाट फुकुवा गर्नुपर्नेछ ।

परिच्छेद -५ विविध

७. प्रचलित कानून बमोजिम हुने: यस कार्यविधिमा लेखिएकोमा यसै बमोजिम र अन्यमा प्रचलित कानून बमोजिम हुनेछ ।
८. थपघट तथा हेरफेर: यो कार्यविधि आवश्यकता अनुसार प्रदेश सरकारले थपघट, हेरफेर वा संशोधन गर्न सक्नेछ ।
९. बाधा अड्काउ फुकाउ: यस कार्यविधिको कार्यान्वयनमा कुनै बाधा अड्काउ आईपरेमा मन्त्रालयले बाधा अड्काउ फुकाउन सक्नेछ ।

अनुसूचि-१

(दफा ५ को उपदफा (५) सँग सम्बन्धित)

सोलार कम्पनीले जडान गरेको सौर्य विद्युत प्रणालीको काममा अनुगमन गर्दा कैफियत देखिएको अवस्थामा लाग्ने हर्जाना

क्र.स.	घटनाको विवरण	हर्जाना प्रतिशत
१	जडानबिना अनुदान दाबी गरेमा, जडान नगरेको पाएमा र दिएको ठेगानामा नभेटिएमा	२०० प्रतिशत
२	एउटै प्रणालीको लागि दोहोरो अनुदान दाबी गरेमा	
३	खराब उपकरण सामग्रीको प्रयोग गरेमा	
४	विद्युतिकरण भएको क्षेत्रमा अनुदान दाबी गरेमा	
५	दफा ५(१) अनुसारको उत्पादन सिरिअल नम्बर सौर्य प्यानल र ब्याट्रीमा नभएमा र ती सिरियल नम्बर नवीकरणीय उर्जा परिक्षण केन्द्रले प्रमाणीकरण तथा परिक्षण नगरेको भै अनुदान दाबी गरेमा	
६	सौर्य प्यानलमा खोपेको सिरिअल नम्बर नहुनु	५० प्रतिशत
७	उत्पादकको सिरिअल नम्बर र उत्पादकको प्राविधिक विवरणको स्टिकर प्यानलमा नहुनु	
८	एकै परिवारको नाममा दुईटा अनुदान दाबी गरेमा	
९	कम्पनीले पेश गरेको चित्रमा देखाएको घर बास्तबिक घरसंग नमिलेमा	
१०	अर्कै बक्तिको नाममा प्रणाली हुनु	
११	अर्को कम्पनीको नाममा प्यानल नम्बर खोपिनु	